

Torenweg 12

Nederhorst den Berg

natuurtoets

colofon

17 juni 2019

- tekst	dr. A.J.M. Schenkeveld
- productie	bureau Schenkeveld
Visstraat 1, 4101 AC Culemborg
Telefoon: 0345- 534245, E: 06-28307831
Email: bramschenkeveld@ziggo.nl
- opdrachtgever	G.C. Nagel, Nederhorst den Berg
- contactpersoon	Frank Vermeulen van Frank Vermeulen Makelaardij, Nederhorst den Berg

inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
2	Methode	5
3	Gebiedsbeschrijving	5
4	Flora en fauna.....	6
	Flora en vegetatie.....	6
	Vogels	6
	Zoogdieren	7
	Vissen, amfibieën en reptielen	7
	Ongewervelde dieren	8
	Conclusie	8
5	Ingreep.....	8
	Initiatief.....	8
	Effecten	8
6	Conclusie	9

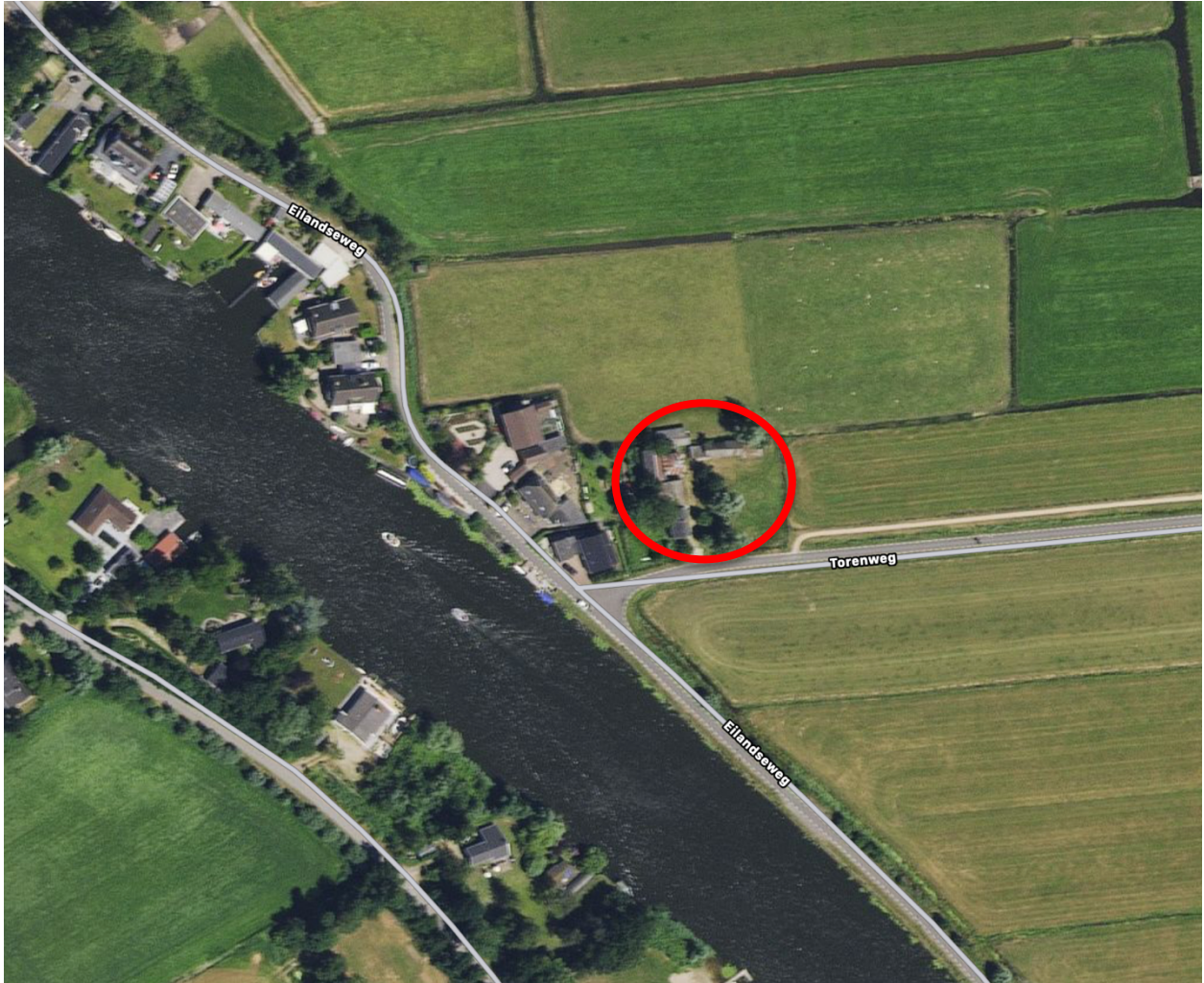
1 Inleiding

Initiatief

Er bestaat een initiatief om op het perceel aan de Torenweg 12 te Nederhorst den Berg de bestaande boerderij inclusief opstallen en mestkelder te slopen en een nieuwe woning op te richten.

Ligging

De boerderij ligt aan de Torenweg 12, een oud kerkpad tussen de woningen aan de Vecht en de Willibrordkerk op de berg.

figuur 1: ligging plangebied op luchtfoto (Apple-Kaarten)

De betreffende kavel is ca. 15 are groot. Aan de westzijde liggen drie woningen aan de Eilandseweg. Verder wordt de boerderij omringd door grasland. Het plangebied zelf bestaat uit de oude boerderij, enkele bouwvallige stallen en schuren, een hooitas, een betonnen silo, een voortuin en een voormalige moestuin nu verruigd.

Planologisch kader

De nieuwe woning past niet in het bestemmingsplan. De gemeente Wijdmeren heeft daarom om een nieuw bestemmingsplan gevraagd. Ten behoeve hiervan wordt door buRO, bureau voor ruimtelijke ordening en advies te Amersfoort een nieuw plan met toelichting opgesteld. Hierin is ook aandacht voor het aspect natuur. Volgens de huidige wetgeving moet elke ruimtelijke ingreep getoetst worden aan voorheen de Flora- en faunawet (F&f-wet), de Natuurbeschermingswet en overig relevant natuurbeleid. Sedert 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze vervangt de Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet. Ook het provinciaal en gemeentelijk natuurbeleid is van belang. Zo is de bescherming van de ecologische hoofdstructuur (EHS) of natuurnetwerk Nederland (NNN) vastgelegd in de Ruimtelijke Verordening Noord-Holland 2017 en het vellen van bomen in de bebouwde kom in de

APV.

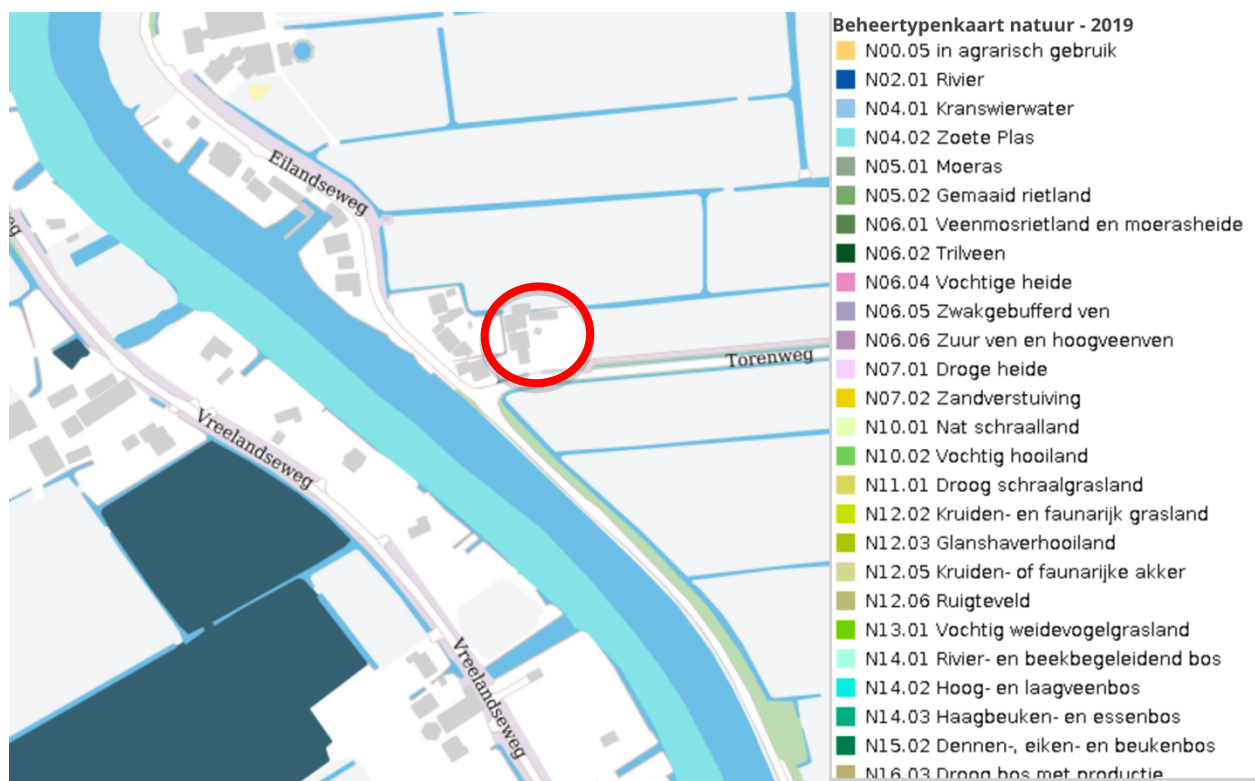
Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming regelt sedert 1 januari 2017 de bescherming van waardevolle natuur. Ze vervangt de oude Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en de Boswet. In de wet zijn artikelen opgenomen ter bescherming van soorten (hoofdstuk 3), gebieden (hoofdstuk 2) en houtopstanden (hoofdstuk 4). Bij een ruimtelijke ingreep moet voor handelingen met schadelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden of waarbij verbodsbepalingen worden overtreden betreffende soorten Vogelrichtlijn, soorten Habitatrichtlijn of andere nationaal beschermde planten- en diersoorten bij de provincie een ontheffing worden aangevraagd. De onderzoeksplicht rust bij de initiatiefnemer. Het is de gewoonte om voorafgaand aan een uitgebreide beoordeling te onderzoeken of er met betrekking tot het initiatief überhaupt broed- en wintervogels, andere planten-, diersoorten en habitattypen, waarvoor de nieuwe wet is bedoeld in het geding zijn. Dit verslag is de weergave van een dergelijk verkennend onderzoek ook wel quick scan of voortoets genoemd. Een dergelijke voortoets wordt ook uitgevoerd voor projecten, die buiten de eigenlijke begrenzing van een Natura 2000-gebied liggen, maar wier effecten zich mogelijk wel doen gelden op de verderop gelegen natuurwaarden ('externe werking').

EHS of NNN

Inmiddels is de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur van Nederland (EHS) zo goed als afgerond. Na de herijking in 2011 en de naamsverandering in 2014 in Natuurnetwerk Nederland (NNN) ligt het in de bedoeling alle begrensde kavels voor 2027 te verwerven en in te richten en te beheren als beschermd natuurgebied. De verwerving gebeurt vooralsnog op vrijwillige basis. Voor gebieden in de EHS geldt het nee, tenzij...principe. Ingrepen hierin kunnen alleen doorgang vinden, als er geen alternatieven zijn en het initiatief van groot openbaar belang is. Het nee, tenzij-beleid is een getrapte benadering. De basis voor deze stappenbenadering is een goede beschrijving van de in het gebied voorkomende wezenlijke kenmerken en waarden. Uit onderzoek moet vervolgens blijken of deze wezenlijke waarden en kenmerken significante schade ondervinden door de ingreep.

Het plangebied is geen onderdeel van Natura 2000 of het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De dichtstbijzijnde beschermde natuur is het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen ten oosten van Nederhorst den Berg (Spiegelpolder) op meer dan 1 km in oostelijke richting. Het dichtstbijzijnde natuurgebied onderdeel van het NNN is het Utrechtse deel van de Vecht op 50 m in westelijke richting (natuurbeheertype N04.02, Zoete Plas) (zie figuur 2).

figuur 2: situering plangebied (rood) in relatie tot de natuur (bestaande beheertypen) van het NNN (provincie Utrecht).

Probleemstelling

In deze notitie wordt onderzocht in hoeverre de sloop, de kap, de nieuwbouw en het nieuwe gebruik (wonen in plaats van agrarisch) in strijd zijn met de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming hoofdstuk 3 (soortbescherming) en of er dientengevolge ontheffing van de verbodsbepalingen (ex artikel 3.3.) of een Vvgb (volgens de WABO) voor de omgevingsvergunning (handelingen met gevolgen voor beschermde planten en dieren) moet worden aangevraagd. Toetsing aan de Wet natuurbescherming

hoofdstuk 2 (gebiedsbescherming) is niet relevant, omdat het nieuwe gebruik minder uitstoot van stikstof tot gevolg heeft en het dichtstbijzijnde beschermd natuurgebied de Oostelijke Vechtplassen op meer dan 1 km afstand ligt. Ook toetsing aan de Provinciale Ruimtelijke Verordening (2017) is niet aan de orde, omdat de bestaande natuur binnen de begrenzing van het NNN, t.w. het Utrechtse deel van de Vecht, weliswaar dichtbij ligt (< 50 m), maar dat voor de provinciale verordening geldt dat alleen ingrepen binnen de begrenzing van het NNN moeten worden beoordeeld aan het nee, tenzij beleid. Hier geldt i.t.t. de Wet natuurbescherming geen externe werking.

2 Methode

Op 8 mei overdag 2019 en 11 juni 2019 in de avond is het terrein bezocht om alle beschermde planten en dieren, die het plangebied en directe omgeving bewonen en gebruiken te inventariseren. Op 8 mei zijn de sloten afgevisd met een groot schepnet, zijn de aanwezige vogels genoteerd en alle mossen en vaatplanten afgestreept en de bijzonder soorten in kaart gebracht. Op 11 juni zijn in de avond (21 tot 23.30 uur) de vleermuizen geïnterviewd met een batdetector en is ook gelet op de aanwezigheid van nachttactieve dieren als Steenuil en Rugstreeppad.

Daarnaast is in de literatuur en via internet gezocht naar gegevens over de verspreiding van beschermde en bedreigde soorten in de (wijde) omgeving. Voorafgaand aan het veldbezoek is een lijst van potentieel in het gebied aanwezige bijzondere soorten opgesteld aan de hand van de diverse atlanten. Deze bronnen worden vermeld onder de diverse soortengroepen. Deze lijst is dus in het veld getoetst aan de hand van de directe waarnemingen, aangetroffen sporen en de gebiedskenmerken.

3 Gebiedsbeschrijving

De boerderij aan de Torenweg is begin twintigste eeuw gebouwd. De meeste bijgebouwen zijn in de zestiger jaren van de vorige eeuw neergezet. Het perceel werd daarvoor als weiland gebruikt. De boerderij ligt op de overgang van de smalle stroomrug van de Vecht naar de ontgonnen veenvlakte met kleidek. Het maaiveld ligt op een hoogte van -0,87 m NAP. De dijk langs de Vecht ligt op +0,55 m NAP en de weilanden rondom op -1,2 m NAP. Het slootpeil rondom de woning ligt op ca. -1,3 m NAP, het polderpeil van de Horn- en Kuijerpolder op -2,1/-2,3 (zp/wp) m NAP. Het peil van de Vecht is -0,4 m NAP. De bodem van de weilanden rondom betreft een drechtvaaggrond met grondwatertrap II (GHG < 40 cm -mv, GLG 50-80 cm -mv).

De oude woning heeft 1 verdieping en een kap met daarin een dakkapel en 2 vensters in de zijgevels. Het dak is bedekt met zwarte keramische pannen (tuile du nord). De schoorsteen heeft 3 kanalen, die niet zijn bedekt met kraaienkappen. De buitenmuur is steens. Achter de oude woning staan 2 stenen stallen met halfsteens muren en daken van golfplaat (eterniet en kunststof), maar deels ook zwarte keramische pannen (Hollandse). De opstallen achterop het erf zijn van hout en hebben eveneens golfplaten daken (eterniet). De hooitas bestaat uit 4 betonnen palen, een dak van metalen golfplaat en ook zijwanden van metalen golfplaat. De betonnen silo is rond en omgord met een metalen hoepel. De mestkelder ligt onder de oostelijke houten schuur. Ten westen van de woning ligt een kleine moes-/siertuin en ten oosten een weiland met verspreide bomen voornamelijk knotwilgen, maar ook een enkele es. Ook elders op het erf komen verspreide al dan niet spontaan ontwikkelde bomen voor zoals Gewone es, Schietwilg en Gewone esdoorn.

oude woning en stalgebouw

mestkelder, houten schuur en hooitas

4 Flora en fauna

Flora en vegetatie

De vegetatie van de grazige vegetatie rondom het erf is te typeren als de Rompgemeenschap met Engels raaigras en Ruw beemdgras (12RG01)¹. Naast bovengenoemde soorten is hier ook Fioringras, Gestreepte witbol, Gewone berenklaauw, Grote vossenstaart, Heermoes, IJle dravik, Kroppaar, Krulzuring, Kruipende boterbloem, Madelief, Paardenbloem, Pinksterbloem, Scherpe boterbloem, Smalbladige voederwikke, Straatgras, Veldzuring, Vogelmuur, Zachte ooievaarsbek karakteristiek.

Op het erf tussen de grindkorrels en in de borders groeien vooral eenjarige soorten als Akkerdistel, Akkervergeet-mij-nietje, Gewone melkdistel, Herderstasje, Klein kruiskruid, Koolzaad, Paarse dovenetel, Speerdistel en verwilderde tuinplanten als Aalbes, Blauwe druifjes, Vingerhoedskruid en Wilde narcis.

Op plekken met enige schaduw en een extensiever beheer staan enkele soorten van de Zevenblad-associatie (33Aa5). Naast de naamgevende soort zijn Bergbastaardwederik, Braam, Fluitenkruid, Geel nagelkruid, Grote brandnetel, Heermoes, Hondsdraf, Kleefkruid, Kweek, Ridderzuring, Robertskruid, Witte dovenetel en Zomereik (zaailing) karakteristiek.

In en aan de sloten staan plantensoorten van vochtige, voedselrijke omstandigheden zoals als Liesgras, Pitrus, Riet, Speenkruid.

grazige vegetatie met Grote vossenstaart en Gestreepte witbol

zoomvegetatie met Fluitenkruid en Witte dovenetel

Habitatrichtlijnsoorten of nationaal beschermde soorten ontbreken. Het plangebied is geen geschikte standplaats voor het merendeel van deze soorten. De paar soorten die mogelijk in het gebied voorkomen zijn afgecheckt met de verspreidingsatlas van FLORON². Er zijn geen kandidaten gevonden.

In het plangebied komen ook geen vaatplant-, (korst)mos- of paddenstoelsoorten van de Rode lijst voor. Rode-lijstsoorten zijn soorten, waarvan het voorkomen in Nederland achteruitgaat. Hun voortbestaan is bedreigd. Deze hebben daarom een natuurwaarde van nationaal niveau.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn de volgende vogelsoorten gehoord of gezien: Boerenzwaluw, Ekster, Huismus, Houtduif, Kauw, Koolmees, Merel, Turkse tortel, Zwarte kraai, .

In de betreffende bomen en struiken broeden waarschijnlijk Houtduif, Merel en Turkse tortel. Er is alleen een nest van Houtduif (in de es aan de westzijde van de stal) gezien.

Er zwierf d.d. 8 mei 2019 een groepje van 5 huismussen rond over het erf. Deze vertoonden geen territoriaal gedrag. Op 11 juni 2019 zijn geen mussen vastgesteld.

In de opstallen zijn geen oude nesten van Huismus of Boerenzwaluw gevonden. Er zit alleen een oud nest van Huiszwaluw onder de dakrand van de voorgevel van de woning. Nesten van Huiszwaluw zijn jaarrond beschermd (categorie 5). Overigens wordt van categorie 5-soorten verondersteld, dat exemplaren weliswaar vaak terugkeren naar het oude nest, maar dat ze ook over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Op 8 mei en 11 juni 2019 was het betreffende nest niet bezet.

¹ Schaminee, J. e.a., 1995-1999: De vegetatie van Nederland, deel I-V; Opulus Press, Leiden.

² <https://www.verspreidingsatlas.nl/maatplanten>

Bij de beoordeling van de mogelijk in het plangebied broedende soorten is gebruik gemaakt van de laatste atlasgegevens van SOVON³.

Het plangebied is waarschijnlijk geen leefgebied van Bosuil, Groene specht, Grote bonte specht, Kerkuil, Ransuil en Steenuil. Groene specht was in 2013-2015 in uurhok 130-475 met maximaal 1, Grote bonte specht met 1-3, Kerkuil met 1-3, Ransuil met 1-3 en Steenuil met 0 broedgevallen vertegenwoordigd.

Alle vogels zijn op het nest met eieren of jongen streng beschermd.

Zoogdieren

Er zijn in het plangebied zelf alleen sporen van Rat en Mol gezien. Mol is nationaal beschermd, maar in de provincie Utrecht met vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen.

D.d. 11 juni 2019 is 1 foeragerend exemplaar Gewone dwergvleermuis op het erf waargenomen. Deze verbleef hier ca. 10 minuten omstreeks 30 minuten na zonsondergang en weer ca. 1 minuut een half uur later.

Er is over de laatste 3 jaar van de omgeving, waarnemingsgebied Horn- en Kuierpolder, alleen een waarneming van Gewone dwergvleermuis bekend⁴.

In het betreffende uurhok (130-475) zijn sedert 1990 de volgende soorten waargenomen: Gewone dwergvleermuis, Gewone grootvleermuis, Laatzvlieger, Meervleermuis, Rosse vleermuis, Ruige vleermuis, Watervleermuis⁵. Van deze soorten kan het plangebied alleen functioneel als verblijfplaats zijn voor gebouwbewonende soorten als Gewone dwergvleermuis, Gewone grootvleermuis, Laatzvlieger, Meervleermuis. Deze soorten hebben kraamkolonies op zolders, in spouwmuren en achter boeiborden. Ze verblijven soms tijdelijk achter luiken en onder scheef liggende pannen. De te slopen gebouwen zijn daarom afgezocht op aanwezigheid van sporen van vleermuizen, met name keutels langs de gevel en op de raamkozijnen. Ook zijn alle potentiële verblijfplaatsen voor zover toegankelijk bekeken met een endoscope camera. Er is niets gevonden dat op hun aanwezigheid duidt. De te slopen gebouwen zijn ook tamelijk ongeschikt als verblijfplaats. Er zijn geen spouwmuren. De daken bestaan uit golfplaat, die gedeeltelijk is weggeslagen. Er zijn weliswaar veel beschutte ruimtes in de vorm van houtstapels, half ingestorte zolders en dergelijke, maar deze zijn toch min of meer blootgesteld aan de elementen en meestal dicht bij de grond. Wellicht dat een enkel exemplaar hierin een tijdelijke verblijfplaats vindt. De aanwezigheid van een grotere zomer- of winterverblijfplaats is uitgesloten.

huiszwaluwnest op voorgevel woning

bouwvallige opstallen als verblijfplaats vleermuizen?

De bomen in het plangebied zijn relatief jong en hebben geen spechtengaten of andere holtes. Alleen de stammen van de knotwilgen zijn hol, maar deze zijn opengesteld aan de buitenlucht en laag bij de grond.

Vissen, amfibieën en reptielen

In het plangebied zijn d.d. 8 mei 2019 geen amfibieën of reptielen waargenomen. Het onverharde deel van het plangebied lijkt tamelijk geschikt als leefgebied (landbiotoop) van algemene soorten als Bruine kikker en Gewone pad.

De streng beschermde Ringslang is bekend van de Vecht. Incidenteel wordt de soort waargenomen tot

³ <http://www.vogelatlas.nl/>

⁴ <https://waarneming.nl/observation/123278646/>

⁵ www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren

op ca. 100 m van het plangebied⁶.

Er zijn in de avond van 11 juni 2019 geen roepende exemplaren Rugstreeppad gehoord.

Ongewervelde dieren

D.d. 8 mei 2019 zijn geen insecten of andere ongewervelde dieren waargenomen. Het was regenachtig en windiger weer.

In de omgeving van het plangebied, het waarnemingsgebied Horn- en Kuijerpolder, zijn weinig waarnemingen van dag- en nachtvlinders, libellen en sprinkhanen. Het betreft slechts algemene soorten als Bont zandoogje en Gehakkelde aurelia.

Er komen voor zover bekend geen beschermde ongewervelde diersoorten voor.

Conclusie

Het plangebied heeft weinig natuurwaarde. In de beschutting van de bomen op het erf foerageert een enkel exemplaar Gewone dwergvleermuis. Deze heeft hier geen verblijfplaats. Ook de op het erf waargenomen exemplaren Huismus nestelen met zekerheid niet in het plangebied.

De op het erf staande bomen bieden nestgelegenheid aan een enkele algemene bos-/tuinvogel als Houtduif en Merel. In het verleden broedde Huiszwaluw onder de dakrand van de woning.

Bijzondere plantensoorten ontbreken.

Er zijn in het plangebied geen verblijfplaatsen van beschermde soorten of jaarrond (categorie 1-4) beschermde nesten vastgesteld. De aanwezigheid hiervan in de te slopen opstallen en te kappen bomen kan ook worden uitgesloten.

Gewone es ten westen van stal

holle stam knotwilg op erf

5 Ingreep

Initiatief

De ruimtelijke ingreep betreft de sloop van de diverse opstallen met een gezamenlijke oppervlakte van --- m², de bouw van 1 nieuwe vrijstaande woning en de herinrichting van de buitenruimte. Er is nog geen ontwerp.

Effecten

De belangrijkste ecologische gevolgen van het initiatief hangen samen met het opruimen van een enkele boom en struiken (1), de sloop van de diverse opstallen (2), het grondverzet (3), de nieuwbouw (4), de herinrichting van de buitenruimte (5) en het veranderd gebruik (6).

- Ad 1) In de te verwijderen bomen en struiken nestelen in het voorjaar vogels. De beplanting moet daarom buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli) worden weggehaald of in het broedseizoen eerst gecontroleerd worden op de aanwezigheid van nestelende vogels. Geadviseerd wordt in ieder geval te onderzoeken of het grotere exemplaar Gewone es kan blijven staan. Deze is wel aangetast door de essentaksterfte.

⁶ <https://waarneming.nl/observation/119048130/>

- Ad 2) In de te slopen gebouwen zijn geen jaarrond beschermde nesten of verblijfplaatsen van nationaal of communautair beschermde diersoorten vastgesteld. Hun aanwezigheid kan ook zo goed als worden uitgesloten.
- Ad 3) Bij het grondverzet voor het verwijderen van de kelder, het bouwrijp maken van de woningbouwlocatie en de inrichting van de buitenruimte worden voor zover waarneembaar alleen verblijfplaatsen van nationaal beschermde diersoorten met vrijstelling als Bruine kikker, Egel, Mol verstoord of vernietigd. Hiervoor hoeft geen ontheffing worden aangevraagd. Wel wordt aangeraden vanuit de eveneens in de wet opgenomen zorgplicht op plekken waar dieren verborgen kunnen zitten zoals op het achtererf rond de (knot)bomen deze eerste af te zoeken en de dieren weg te vangen en elders terug te zetten.
- Ad 4) Tijdens de bouw treedt door lawaai, bouwlampen en het verspreiden van vervuilende stoffen verstoring van de natuur in de omgeving op. De omvang hiervan is beperkt en reikt niet tot de beschermde natuurgebieden in de omgeving.
- Ad 5) De heringerichte buitenruimte heeft waarschijnlijk een minder stenig karakter dan in de huidige situatie (minder bebouwing). Verder wordt geadviseerd inheemse bomen aan te planten en het gras extensief te beheren. Al deze maatregelen zijn positief voor de biodiversiteit. Een aanvulling hierop is een poel/vijver te graven en deze hydrologisch te isoleren van het slotenstelsel en in te richten als amfibiepoel en ten behoeve van waterretentie. Deze krijgt een iets hoger peil dan de omringende sloten, vangt het hemelwater van de daken en verharding op, loopt in natte periodes over via een stuw en wordt visvrij gehouden.
- Ad 6) De omvorming van het gebruik van agrarisch naar wonen heeft een afname van de totale hoeveelheid verstoring door licht, geluid en (auto-)bewegingen tot gevolg. Ook de uitstoot van stikstof neemt dramatisch af. Een en ander heeft weliswaar nauwelijks betekenis voor de voor verzuring gevoelige habitattypen van het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen meer dan 1 km naar het oosten, maar is toch als positief te kwalificeren voor bijvoorbeeld de dichterbij gelegen boezemlandjes langs de Vecht (met veenmos en Zomerklokje).

Bovengenoemde gevolgen worden hieronder alleen aan de bepalingen op het gebied van de soortbescherming van de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 3) getoetst. Omdat de dichtstbijzijnde beschermde natuurgebieden ver weg liggen, de ingreep klein is en het nieuwe gebruik weinig uitstraling heeft, hoeft het initiatief niet getoetst te worden aan de bepalingen op het gebied van gebiedsbescherming (hoofdstuk 2) of de Provinciale Ruimtelijke Verordening (2017).

Wet natuurbescherming

Als aan de hierboven genoemde randvoorwaarden wordt voldaan, worden er door de ingreep geen verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden. Deze worden hieronder nog een keer samengevat.

6 Conclusie

De sloop van de opstallen op het perceel aan de Torenweg 12 te Nederhorst den Berg, de bouw van een nieuwe woning en de herinrichting van de buitenruimte hebben vooral positieve ecologische gevolgen. Er zullen bij de werkzaamheden geen verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming worden overtreden, als de beplanting (bomen, struiken en hagen) buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli) wordt verwijderd of eerst op aanwezigheid van nestelende vogels gecontroleerd.

Verder wordt aanbevolen:

- voorafgaand aan het grondverzet/graven van de vijver verborgen plekken zoals rond de bomen af te zoeken op dieren als Gewone pad, Egel, deze te verzamelen en elders in de omgeving uit te zetten;
- het grote exemplaar Gewone es te laten staan;
- op het erf inheemse boom- en struiksoorten aan te planten, het liefst van autochtone oorsprong;
- een deel van het perceel in te richten als hoogstamboomgaard;
- de ondergroei hiervan te beheren als weide (met schapen) of bloemrijk grasland (maaïen en afvoeren);
- terughoudend te zijn met buitenverlichting, buitenlampen zo laag mogelijk op te hangen en/of uitstralend licht naar boven af te schermen;

- Een vijver aan te leggen en deze hydrologisch te isoleren van de bestaande sloten en in te richten als amfibiepoel (met flauwe oevers op het zuiden).